

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
12 Пж 4544/20
01.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Дејана Ћојбашића, председника већа, судије Љиљане Миловановић и судије Маје Живковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА ПР „.....“, ул., чији је пуномоћник Мирослав Петровић, адвокат из, ул., против туженог „Ванса Intesa“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог сада, ул. Грчкошколска бр. 1а, ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 8.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 4838/2019 од 03.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.12.2021. године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 4838/2019 од 03.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4838/2019 од 03.09.2020. године, у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се утврди да је ништава одредба члана 8. Уговора о кредиту - кредитна партија бр, „Корисник кредита се обавезује да плати банци накнаду и друге трошкове у висини и на начин наведен у тачки 3.5 Прилога I уговора“, а који гласи „Накнада за обраду захтева за коришћењем средстава кредита. Корисник кредита је обавезан да одмах по пријему обрачуна плати банци накнаду, на дан пуштања кредита у течај, у висини од 1% од износа кредита одређеног у тачки 2.3. овог прилога, што укупно износи 8.000.00 динара“. Ставом II изреке одбијен је тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу плати износ од 8.000,00 динара са законском затезном каматом од 16.12.2016. године до исплате. Ставом III изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 15.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до исплате.

Благовременом жалбом тужилац побија наведену пресуду због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, и битне повреде парничног поступка, посебно указујући да битну повреду парничног

поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. У образложењу своје жалбе наводи да тужена у току поступка није суду доставила доказе којима би се утврдило шта чини структуру накнаде за обраду предметног кредитног захтева, да је суд погрешно утврдио чињенично стање, да суд није узео у обзир правни став Врховног касационог суда, те да се трошкови обраде наплаћују само кроз обрачун ефективне каматне стопе. Посебно је оспорио и трошкове поступка. У смислу жалбених навода, предлаже да се ожалбена пресуда преиначи, или укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Испитујући побијану пресуду, на основу чл. 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да жалба тужиоца није основана.

У поступку доношења првостепене пресуде није било битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју се жалбом тужиоца неосновано указује. Насупрот жалбеним наводима туженог, првостепена пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер иста садржи разлоге о одлучним чињеницама и може бити предмет испитивања од стране другостепеног суда.

Жалбене наводе тужиоца о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању и погрешној оцени доказа, другостепени суд није ценио, имајући у виду да се ради о недозвољеним жалбеним разлозима. На основу члана 479. став 1. Закона о парничном поступку, пресуда или решење којим се окончава парница о спору мале вредности, може се побијати само због битних повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, и погрешне примене материјалног права. Указивање на погрешну оцену доказа представља указивање на повреду одредаба поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, а из којих разлога се пресуда о спору мале вредности не може побијати.

Предмет тужбеног захтева је утврђење ништавости одредбе члана 8. Уговора о кредиту - кредитна партија бр , у делу тачке 3.5 Прилога 1. Уговора, закљученог 16.12.2016. године између тужиоца и туженог, а која гласи: „Накнада за обраду захтева за коришћењем средстава кредита. Корисник кредита је обавезан да одмах по пријему обрачуна плати банци накнаду, на дан пуштања кредита у течај, у висини од 1% од износа кредита одређеног у тачки 2.3.овог прилога, што укупно износи 8.000.00 динара“, као и обавезивање тужене да тужиоцу плати износ од 8.000,00 динара

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, а које у битном међу странкама није било спорно, тужилац и тужени закључили су уговор о кредиту, којим је тужени тужиоцу одобрио кредит индексиран у валути РСД, и од одобрене главнице кредита - 800.000,00 динара, приликом исплате, задржао тужбом тражени износ, а на име накнаде обраде кредитног захтева, као 1 % износа одобрене главнице кредита, односно у износу од 8.000,00 динара. Тако задржана средства тужена је исказала у Плану отплате као износ од 8.000,00 динара. Тужена је пре закључења уговора, уручила тужиоцу понуду за закључење уговора, и на дан закључења уговора, обавезне елементе уговора о кредиту, у којим је била јасно назначена обавеза плаћања спорне накнаде и њена висина у процентуалном и фиксном износу од 8.000,00 динара. Тај износ је и наплаћен од тужиле. У комуникацији са службеником банке, у току потписивања самог уговора тужиоцу, није усмено саопштено постојање спорне обавезе, а сам тужилац због краткоће времена за потписивање уговора, није читао његове одредбе, нити уручене прилоге.

Полазећи од одредби чланова 10, 11, 18, 21, 103. став 1, 105, 1065. и. 1066. Закона о облигационим односима, затим члана 4. став 1. тачка 2. Закона о банкама и

члана 42. и 43. истог закона, као и Одлуке о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, 65/11), првостепени суд је утврдио да није искључено право банке да, уз поштовање законских и подзаконских прописа, оствари право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга по основу кредитних послова, и да овлашћење уговарача да предвиде различите услове давања кредита, које проистиче из начела слободе уговарања, укључује и могућност да се уговори обавеза корисника кредита да банци накнади трошкове кредита. Првостепени суд даље закључује да су у складу са наведеном Одлуком Народне банке Србије, банка и давалац лизинга, дужни да кориснику пре закључења уговора о депозиту, кредиту/платним картицама, лизингу, дозвољеном прекорачењу, односно отварању и вођењу рачуна, уруче понуду сачињену на одговарајућем обрасцу Прилога 1. (тачка 12.). Првостепени суд даље закључује да банка није дужна да корисника кредита информише о структури трошкова обраде кредита, као и да је у конкретном случају утврђено да банка поред осталих докумената (План отплате кредита), јесте тужиоцу уручила Понуду за закључење уговора о кредиту, а као прилог уговору о кредиту и његове обавезне елементе, које исправе садрже све елементе које Одлука прописује као обавезне, због чега је нашао да тужилац није нити једног тренутка био доведен у заблуду које трошкове и накнаде плаћа и у ком износу, па спорна одредба уговора није ништава, те је тужбени захтев одбио, а због чега је и неоснован тужбени захтев за обавезивање туженог да тужиоцу врати утужени износ.

На утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је тужбени захтев за утврђење ништавости одредбе члана Уговора о кредиту - кредитна партија бр 5342012121870, у делу тачке 3.5 Прилога 1. Уговора, закљученог 16.12.2016. године, одбио. Чланом 1065. Закона о облигационим односима, дефинисан је појам уговора о кредиту, као и узајамна права и обавезе уговорних страна. Овом законском одредбом, као ни осталим одредбама Закона о облигационим односима које се односе на уговор о кредиту, није предвиђена забрана банци да обрачунава друге трошкове поводом кредитних услуга. Право банке да обрачунава одређене трошкове поводом закључења уговора о кредиту произлази и из одредбе члана 43. Закона о банкама, који је важио у време закључења уговора о кредиту, а којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито на основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке даље је дефинисано Одлуком Народне банке Србије о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, бр. 65/11). Наведеним подзаконским актом у тачки 12. дефинисано је да је банка пре закључења уговора о кредиту, дужна да уручи кориснику понуду сачињену на одговарајућем обрасцу. Садржина понуде дефинисана је такође овом Одлуком. Тачком 13. исте Одлуке предвиђена је обавеза банке да уз уговор о кредиту, уручи кориснику преглед обавезних елемената тог уговора, као и план отплате, оба документа сачињена на прописаним обрасцима. У складу са правним ставом Врховног касационог суда, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга, па одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове кредита није ништава, под условом да је понуда банке садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита.

Првостепени суд правилно полази од одредбе члана 1065. Закона о облигационим односима, па закључује да тужени има право да приликом закључења уговора о кредиту наплати од корисника кредита трошкове који су везани за обраду, односно одобравање кредита. У складу са цитираним подзаконским актом, тужени је у

обавези да корисника кредита пре закључења уговора обавести о свим битним елементима уговора о кредиту, укључујући и износ трошкова који падају на терет корисника, а који су укључени у ефективну каматну стопу, и то у форми понуде. У смислу члана 32. Закона о облигационим односима, понуда за закључење уговора је предлог за закључење уговора учињен одређеном лицу, која садржи све битне састојке уговора тако да би се његовим прихватањем могао закључити уговор. У конкретној ситуацији, тужени је тужиоцу уручио Понуду за закључење уговора о кредиту од 14.12.2016. године, као и план отплате кредита и обавезне елементе уговора о кредиту, а који документи садрже све елементе прописане Одлуком Народне банке Србије о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику, и то између осталог: укупан износ кредита, трајање уговора, износ и број рата кредита, номиналну каматну стопу, ефективну каматну стопу и укупан износ који ће корисник платити током периода отплате кредита, те врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника, а у ком делу је наведено да је корисник кредита обавезан да одмах по пријему обрачуна, плати банци накнаду, на дан пуштања кредита у течај, у висини од 1,00% од износа одобреног у тачки 2.2 ове Понуде, што укупно износи 8.000,00 динара. Тужилац није спорио да су му наведени документи достављени, а закључени уговор између парничних странака садржи све елементе који су обухваћени предметном понудом. Произлази да је тужилац пре закључења уговора био упознат са свим битним елементима уговора на јасан и недвосмислен начин, како у погледу тачног износа, тако и у погледу процента предметне једнократне накнаде, те да је потписивањем уговора овакву понуду прихватио. Зато је правилан закључак првостепеног суда да не постоје разлози ништавости спорне уговорне одредбе, нити обавеза туженог да врати износ од 17.745,69 динара, наплаћен на име трошкова обраде кредита.

Без основа су жалбени наводи да тужени није доказао структуру и начин обрачуна спорне накнаде. Према правном ставу Врховног касационог суда, трошкови обраде кредита и пуштања кредита у течај, као и други трошкови које банка обрачунава кориснику приликом одобравања кредита или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава кориснику у току реализације уговора о кредиту, могу бити исказани у процентуалном износу и евидентирају се само кроз обрачун ефективне каматне стопе. Чињеница да су предметни трошкови обраде кредита исказани у процентуалном износу, а да нису посебно специфицирани по врсти, не чини предметну уговорну одредбу ништавом, у ситуацији када је тужиоцу путем понуде предочено колики је износ предметних трошкова, односно укупни трошкови који ће тужиоца теретити по уговору. Прихватањем понуде која је тужиоцу дата пре закључења уговора, тужилац се са овим износом трошкова обраде кредита сагласио и предметни уговор закључио. Напред наведени прописи, не установљавају обавезу да се таксативно и појединачно наводи шта чини трошкове обраде кредита, јер ниједним позитивним прописом није конституисана обавеза банке да може наплатити само стварне трошкове обраде кредита, односно да кориснику мора приказати спецификацију структуре и висине трошкова који су обухваћени збирним износом трошкова кредита наведених у уговору о кредиту.

Ценећи жалбене наводе да првостепени суд није ценио околност да је предметна накнада ушла у обрачун ефективне каматне стопе, Привредни апелациони суд истиче да се уговорени трошкови кредита морају укључити у ефективну каматну стопу у одговарајућем процентуалном износу, без обзира да ли су исказани у одговарајућем проценту у односу на износ одобреног кредита или у фиксном износу. Међутим, ефективна каматна стопа не представља основ наплате обухваћених трошкова кредита, већ само искључиво обрачунски приказ укупних трошкова и свих накнада које ће

корисник кредита платити за одобрена му кредитна средства. Зато се упознавањем корисника са висином ефективне каматне стопе, омогућава да корисник изврши поређење цена, односно укупна давања по основу понуђеног кредита од стране једне банке, у односу на ефективну каматну стопу исказану у понуди друге банке као даваоца кредита. У конкретном случају, у предметном уговору је исказана каматна стопа, али само њена висина, стога тужиоцу није могло бити познато да ли се трошкови обраде кредита укључују у обрачун ефективне каматне стопе.

Ово су разлози због којих је првостепена пресуда потврђена, а првостепени суд је правилно одлучио и о трошковима поступка, па је правилном применом чл. 153. и 154. Закона о парничном поступку, тужиоца обавезао да туженом накнади трошкове поступка у износу од 15.000,00 динара, а сагласно успеху парничних странака у поступку.

Са цитираних разлога, на основу чл. 390. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци пресуде.

ЉМ/ТС/ЈО

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Дејан Ћојбашић, с. р.

За тачност отправка